

OSNOVNA ŠOLA MIŠKA KRANJCA LJUBLJANA

PROJEKTNA TURISTIČNA NALOGA

PREŠERNO PO LJUBLJANI

video vodič po poteh Franceta Prešerna

Januar 2017

OSNOVNA ŠOLA MIŠKA KRANJCA LJUBLJANA

PROJEKTNA TURISTIČNA NALOGA

PREŠERNO PO LJUBLJANI

video vodič po poteh Franceta Prešerna

Avtorji:

Enja Brumec Kovačević

Analuna Havliček

Kristina Kirkić

Ajda Toplak

Leon Babić

Ema Dolenc

Ljubljana, januar 2017

POVZETEK

V raziskovalno-projektni nalogi predstavljamo vsebino in načrt letošnjega turističnega produkta, in sicer video vodič z naslovom Prešerno po Ljubljani, ki je prek prostega wi-fi-ja dostopen vsakomur, ki bi želel center Ljubljane spoznati na malce drugačen, zabaven in moderen način. Do vsebin in informacij o posamezni znamenitosti lahko dostopal prek mobilnega telefona ali tablice. Izdelali smo posebno spletno stran, s katere popotnik lahko dostopa do video vsebin na Youtubeu (za vsak postanek smo posneli kratek filmček, ki vključuje nekaj zanimivosti iz življenja in dela našega največjega pesnika ter nekaj podatkov o kraju, znamenitosti ali stavbi, kjer se popotnik nahaja). Pot smo na spletni strani opremili tudi z GPS navigacijo, da popotnik hitreje in lažje pride do posamezne točke ogleda. Začetek vodenega ogleda je na Prešernovem trgu, pot nato vodi čez Most ključavnic na tržnico ter naprej do Zmajskega mosta in nazaj do Tromostovja. Ogleda si Robbov vodnjak in mestno hišo ter se po želji peš ali z vzpenjačo poda na Ljubljanski grad. Video vsebine so namenjene motivaciji popotnika, da se sprehodi po centru Ljubljane, podrobnejše informacije ob postankih na posameznih točkah ogleda, pa lahko prebere na spletni strani vodiča. Med ogledom lahko po želji kupi kaj za pod zob na tržnici ali kakšen spominek v stari Ljubljani. Cilj video vodiča je po eni strani privabiti slovenske in tuje popotnike, da si ogledajo Ljubljano ter motivirati mlade, da se s pomočjo video vsebin sami podajo na pot in izvedo več informacij o najpomembnejših znamenitostih našega mestnega jedra.

AVTORJI IN MENTORJI NALOGE

Naslov naloge: PREŠERNO PO LJUBLJANI – video vodič po poteh Franceta
Prešerna

Tabela 1: Avtorji turistične naloge

AVTORJI	RAZRED
Enja Brumec Kovačević	7.
Analuna Havliček	7.
Kristina Kirkić	7.
Ajda Toplak	7.
Leon Babić	7.
Ema Dolenc	7.

Mentorji naloge: Maja Volk, mag. prof. inkl. pedagoginja
Brigita Kumer Rener, prof. geografije in sociologije
Mišo Krog, prof. matematike

Šola: OŠ Miška Kranjca Ljubljana

Nalogo so izdelali učenci turističnega krožka na OŠ Miška Kranjca Ljubljana.

Arhiviranje naloge:

Nalogo si je možno izposoditi v knjižnici OŠ Miška Kranjca Ljubljana, en izvod naloge ima TD Dravljje, nalogo pa lahko dobite tudi na spletni strani šole in pri mentoricah turističnega krožka.

PREDSTAVITEV KROŽKA IN ČLANI

Smo skupina šestih učencev sedmega razreda, ki imamo skupen interes: raziskovati domačo okolico, izvedeti veliko novega, vzpostavljati stike z različnimi ljudmi, ugotavljati, kako je poskrbljeno za turistično vodenje mladih v Ljubljani in njeni okolici ter ustvarjati nove turistične produkte v kraju in se pri tem zabavati. Vsi člani krožka se letos drugič udeležujemo tekmovanja Turistične zveze Slovenije, zato smo še toliko bolj navdušeni nad letošnjim izzivom – poskusiti se v vlogi turističnih vodičev. Dobivamo se v učilnici za individualni pouk, po literaturo pa skočimo v šolsko knjižnico ali v računalniško učilnico na internet. Ker pa je to turistično-projektna naloga, zahteva od nas precej razmišljanja in dobre organizacije, zato so nam v pomoč mentorji, ki imajo na tem tekmovanju že številne izkušnje, občasno pa tudi starši. Pri oblikovanju naloge smo letos potrebovali precej terenskega dela in raziskovanja, zato smo se na našo turistično destinacijo večkrat podali peš z učitelji in starši. Krožek imamo enkrat tedensko, veliko pa sodelujemo tudi prek spletnih in mobilnih omrežij. Na tak način nam mentorice posredujejo natančna navodila, kaj moramo pripraviti do naslednjč, pa tudi sami člani krožka si med seboj izmenjamo kakšne zamisli in ideje. Pri skupnih srečanjih iz nas vrejo vedno nove ideje in zamisli, kako se bomo lotili določenega problema v nalogi. Na načrtovanje in izvedbo turistične tematske poti na terenu se pripravljamo skupaj, v učilnici ali v mesto pod vodstvom mentorjev, opravimo pa ga sami.

KAZALO

1 UVOD	7
2 OPIS POSAMEZNIH POSTAJ PREŠERNEGA POPOTOVANJA PO LJUBLJANI	8
2.1 PRVA POSTAJA – PREŠERNOV TRG	8
2.2 PETKOVŠKOVO NABREŽJE IN MOSTOVI ČEZ LJUBLJANICO	15
2.3 GLAVNA LJUBLJANSKA TRŽNICA	19
2.4 LJUBLJANSKI GRAD	21
2.5 TROMOSTOVJE	24
2.6 ROBOV VODNJAK	27
2.7 MESTNA HIŠA	28
3 POIZVEDOVANJE O ŽE OBSTOJEČIH AKTIVNOSTIH IN PONUDBI	33
4 ORGANIZACIJSKE IN IZVEDBENE ZAHTEVE	34
5 TURISTIČNI PRODUKT – PREŠERNO PO LJUBLJANI	35
6 KOMU JE TURISTIČNI PRODUKT NAMENJEN?	36
7 PREDSTAVITEV IN TRŽENJE PRODUKTA	37
8 STROŠKOVNIK	38
9 ZAKLJUČEK	39

1 UVOD

Letošnja tekmovalna tema, Potujem torej sem, nam po eni strani ponuja ogromno raznolikih možnosti za oblikovanje turističnega produkta, po drugi strani, pa nas – učence in prebivalce glavnega mesta Slovenije, postavlja pred veliko preizkušnjo. Naše mesto – Ljubljana – je zagotovo eno izmed turistično najbolj zanimivih in tudi organizacijsko pokritih območij Slovenije. Ponudbe o turističnih ogledih Ljubljane najdemo tako na spletnih straneh, kot skoraj na vsakem vogalu v centru mesta. Ponudba je res izjemna, zato nam letošnja naloga predstavlja velik izziv. Po podrobnem pregledu ponudbe in tehtnem premisleku smo se odločili, da poskusimo pripraviti nekaj malce drugačnega, namenjenega predvsem mlajšim popotnikom – našim vrstnikom, ki se tako ali drugače znajdejo v naši prestolnici. Vemo, da prihaja v naše glavno mesto veliko različnih obiskovalcev, tako državljanov Slovenije, kot tujcev. Včasih je Ljubljana zgolj hiter postanek na poti naprej, zato posameznik ali skupina nima časa ali volje iskati informacij in vodičev po mestu, čeprav si želijo na hitro ogledati in spoznati vsaj nekaj zanimivosti v centru mesta. Tudi takšnim je namenjen naš letošnji produkt. Pripravili smo zabavni video vodič po Ljubljani, ki je prek prostega wi-fi-ja dostopen vsakomur, ki bi želel center Ljubljane spoznati na malce drugačen, zabaven in moderen način, saj bo do vsebin in informacij o posamezni znamenitosti lahko dostopal prek mobilnega telefona ali tablice. Izdelali smo posebno spletno stran, s katere bo mladi popotnik lahko dostopal do video vsebin na Youtubu (za vsak postanek smo posneli kratek filmček, ki vključuje nekaj zanimivosti iz življenja in dela našega največjega pesnika ter nekaj podatkov o kraju, znamenitosti ali stavbi, kjer se popotnik nahaja). Pot smo na spletni strani opremili tudi z GPS navigacijo, da popotnik hitreje in lažje pride do posamezne točke ogleda. Začetek vodnega ogleda bo na Prešernovem trgu, pot bo mladega popotnika peljala čez Most ključavnic na tržnico, nato naprej do Zmajskega mosta ter nazaj do Tromostovja. Ogledal si bo Robbov vodnjak in mestno hišo ter se po želji peš ali z vzpenjačo podal na Ljubljanski grad. Link spletne strani z navodili za pot in video vodičem bomo poskušali vključiti na začetne spletne strani Občine Ljubljana, Ljubljanskega potniškega prometa, začetno wi-fi stran, INFO turistični center ter šolsko spletno stran, FB ...

2 OPIS POSAMEZNIH POSTAJ PREŠERNEGA POPOTOVANJA PO LJUBLJANI

Vsi tukaj navedeni opisi so dodatek k video vodiču, objavljeni na spletni strani vodiča in obsegajo vsebine s področja zgodovine, umetnosti, arhitekture Ljubljane ter življenja in dela pesnika Franceta Prešerna.

ZNAMENITOSTI V LJUBLJANI

Značaj našega glavnega mesta zaznamujeta dve zelo različni potezi, ki se med seboj dopolnjujeta na posrečen in izviren način. Čeprav Ljubljana najbolj slovi po svoji zgodovinski dediščini in tradiciji, je po demografskem kriteriju razmeroma mlado mesto (povprečna starost prebivalcev je nekaj več kot 30 let) s sodobnim življenjskim utripom, kar nas je še dodatno spodbudilo k oblikovanju našega video vodiča. Ljubljana je izredno kameleonsko mesto – medtem, ko pozimi pride na plan njen zasanjan srednjeevropski značaj, jo poleti odlikuje mediteranska sproščenost. Zaradi vseh med seboj zelo različnih razsežnosti, združenih na enem mestu, je Ljubljana zelo izvorno mesto, prepredeno s slikovitimi in prijetnimi kotički, kjer lahko doživite številna drobna presenečenja. Naše skupno popotovanje bo zajemalo preplet glavnih znamenitosti osrednjega mestnega jedra in življenja ter dela našega največjega pesnika Franceta Prešerna.

V nadaljevanju predstavljamo podroben opis posameznih postaj ogleda, ki so vključena v naš turistični produkt. Sam video vodič vsebuje le najosnovnejše informacije, za malce bolj radovedne in zahtevnejše popotnike in turiste pa je dodaten opis vsake točke ogleda predstavljen na spletni strani vodiča.

2.1 PRVA POSTAJA – PREŠERNOV TRG

France Prešeren in njegovo življenje

France Prešeren se je rodil 3. decembra leta 1800 v Vrbi na Gorenjskem. Rodil se je v kmečki družini kot četrti otrok. Že zelo zgodaj je kazal svojo nadarjenost, zato so ga leta 1808 poslali k stricu, ki je kot duhovnik služboval na Kopanju pri Veliki Račni. Od leta 1810 je obiskoval ljudsko šolo v Ribnici, kjer je bil tudi vpisan v zlato knjigo odličnjakov. Šolanje je nadaljeval v Ljubljani, potem pa začel obiskovati gimnazijo. Po končani gimnaziji je v Ljubljani zaključil še dva letnika tedanje »filozofije« in leta 1821 odpotoval na Dunaj, kjer je končal še

tretji letnik, ki ga je moral izdelati za nadaljevanje študija. Naslednje leto se je vpisal na dunajsko pravno fakulteto. Leta 1824 je domačim v pismu napisal, da se je končno odločil za študij prava. Mati je želela, da bi postal duhovnik, zato je prišlo tudi do spora z njegovimi starši. Prešeren je pri svoji odločitvi vztrajal, čeprav so mu domači in strici duhovniki odtegovali denarno pomoč. Vseeno mu je uspelo shajati saj je bil od leta 1822 Knafljev štipendist, še vedno mu je pomagal stric Jožef. Denar si je služil tudi kot učitelj v Klinkowströmovemu zavodu za katoliško mladino. To službo je moral kasneje tudi zapustiti zaradi velikih napak, ki jih je povzročil sam. Med počitnicami se je vračal domov, kjer je obiskal svoje strice. Po poklicu je bil pesnik ter pravnik. Njegov dober prijatelj je bil Matija Čop, ki je utonil med kopanjem v reki Savi. Posvetil mu je pesnitev, Krst pri Savici. Ne pozabimo, da imamo himno Slovenije, ki jo je napisal France Prešeren, naš znan pesnik. Umrl je na četrtek, 8. februarja, leta 1849 v Kranju, kjer so ga tudi pokopali.

ZANIMIVOSTI

Napisal je ogromno različnih pesmi, sonetov, balad in romanc, ki se lahko kosajo z največjimi evropskimi pesniki, napisal je ep Krst pri Savici, pa sonetni venec in za nas Slovence najpomembnejšo pesnitev Zdravljico, katere 7. kitica je tudi naša uradna državna himna. Prepesnil je številne slovenske ljudske pesmi, pisal pa ni le v slovenskem jeziku ampak tudi v nemškem. Kljub svoji pesniški veličini pa je bil France velik duhovitež in zabavljač. Pisal je zbadljivke, nagrobne in druge napise in kratke pesmice, ki jih je sam poimenoval drobiž. Te so zvenele

nekako takole:

V Ljubljani je dihur, ki
noč in dan žre knjige,
od sebe pa ne da
narmanjše fige."

Sonce se skriva,
videt' ga ni,
ker se peklenska
Jerca moži.

Bela ko mleko,
rudeča ko kri,
zaljubljeno gleda,
na smeh se drži.

Prešernov trg je eden izmed križiščnih trgov v Ljubljani. Ime je dobil po slovenskem pesniku Francetu Prešernu. Nahaja se med levim bregom Ljubljanice ob Tromostovju, nasproti srednjeveškega mestnega jedra. Zelo je obiskovan zaradi svoje lege, ker se nanj navezujejo naslednje ceste, ulice, oziroma

nabrežja: Cankarjevo, Adamič-Lundrovo, Hribarjevo in Petkovškovo nabrežje, Wolfova, Čopova in Trubarjeva ulica ter Miklošičeva cesta. Pomemben položaj na trgu ima Prešernov spomenik, delo Ivana Zajca in arhitekta Maksa Fabianija. Postavljen in odkrit pa je bil 10. septembra leta 1905.

Prešernov spomenik

https://sl.wikipedia.org/wiki/Pre%C5%A1ernov_spomenik,_Ljubljana

Arhitekturne zanimivosti trga so tudi:

Mayerjeva palača (Prešernov trg 5) – danes stavba centralne lekarne. Josip Mayer, ustanovitelj znane ljubljanske lekarniške rodbine, je zgradil dve predmestni hiši, ki sta stali na začetku Trubarjeve ceste. V eni izmed njiju je bila že leta 1809 lekarna Pri zlatem jelenu. Po potresu jih je bilo treba porušiti. Stanovanjsko-trgovsko palačo je narisal arhitekt Ferdinand Hauser v letih 1896–97, gradilo je podjetje Gustav Tönnies, načrt in izvedbo fasade pa je podpisal Filip Supančič. Stavba je zgrajena v neorenesančnem stilu. Mayerjeva palača je bila ob koncu 19. stoletja ena največjih in najbogatejše oblikovanih zasebnih palač v Ljubljani. Že pred prvo pa do druge svetovne vojne je bila v njej zelo priljubljena kavarna Valvasor, pozneje Prešeren.

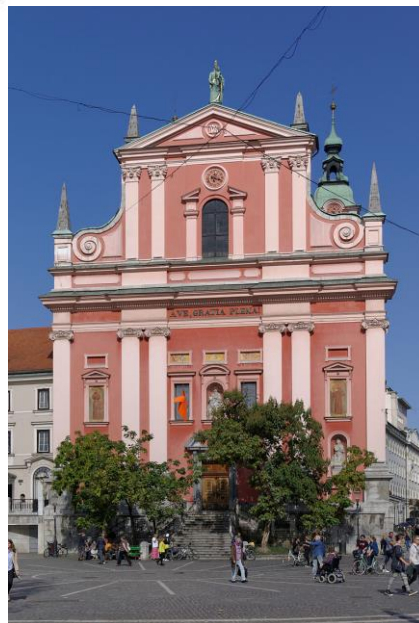
Mayerjeva palača

[https://en.wikipedia.org/wiki/Central_Pharmacy_\(Ljubljana\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Central_Pharmacy_(Ljubljana))

Urbančeva veleblagovnica (Trubarjeva 1): Trgovec Felix Urbanc je po potresu na mestu dveh starih hiš, zgradil moderno veleblagovnico. Načrte je leta 1902 izdelal graški arhitekt Fredrich Sigmundt, leta 1903 pa jo je zgradilo stavbno podjetje Faleschini & Schuppler. Nova stavba je tako določila vstop v Trubarjevo ulico. V tlorisu ima obliko nepravilnega peterokotnika, na trg pa je obrnjena z ozko enoosno 5,5 m široko fasado. En trakt je vzporeden z Miklošičevo cesto, en pa s Trubarjevo. Notranje dvorišče je bilo prvotno pokrito s steklom in kovanim železom. V notranjosti je elegantno leseno stopnišče, ograjna galerija in štukaturno okrasje. Stopnišče se začne s širokim, na obeh straneh zaobljenim podestom, se nato vzpne do srednjega podesta, kjer se razcepi v dve krili, ki nato zavijeta proti galeriji. Stopnišče je podprto z dvema vrstama stebrov, na oboku med spodnjo in zgornjo vrsto stoji ženski kip, personifikacija obrti.

Stavba je bila kasneje večkrat prezidana, dvorišče je bilo zazidano, ohranjen pa je osrednji trgovski prostor.

Zunanost stavbe je horizontalno razdeljena na dva dela. Spodnji trgovski del je razčlenjen z dvema horizontalnima pasovoma oken in je s preprostim vencem ločen od zgornjega dela stavbe. Zgornji dve nadstropji sta vertikalno povezani s pilastri, ki segajo do strešnega venca. Napušč nosijo železne konzole. Na fasadi se nahaja secesijsko rastlinsko okrasje. Posebno okrasje se nahaja na okenskih podstavkih. Vogal, ki je obrnjen proti trgu sega s portalom čez pritličje, in mezanin, nad njim je trodelno okno v drugem in tretjem nadstropju ter strešni zaključek z atiko, na kateri stoji neobaročni kip Merkurja, boga trgovine zaščitnika trgovcev.

Urbančeva veleblagovnica

Frančiškanska cerkev

http://www.wikiwand.com/sl/Pre%C5%A1ernov_trg,_Ljubljana

Frančiškanska cerkev Marijinega oznanjenja, nekdanja avguštinska cerkev, je osrednja stavba na Prešernovem trgu (prvotno Marijin trg). Njena velikost presega sam trg in dominira tudi nad okljukom Ljubljanice. Zgrajena je bila v letih med 1646 in 1660 na mestu starejše cerkve, ki so jo zgradili avguštinci. Ima kulisno baročno pilastrsko členjeno fasado. Notranjost ima bogato opremo, od Robbovega oltarja, Langusovih fresk in izdelkov drugih umetnikov. Nad zatrepom stoji Marijin kip. Na zahodu, proti Čopovi ulici, se cerkve drži samostan, v katerem je stara knjižnica.

Hauptmannova hiša stoji na Prešernovem trgu 1 (prej na Wolfovi 2). Dvonadstropna hiša je bila zgrajena leta 1873. Kupil jo je trgovec Matevž Rant in jo nadzidal za dve nadstropji. V pritličju je bila manufakturna trgovina. Leta 1894 je hišo kupil trgovec z barvami Adolf Hauptmann. Leta 1904 je mestni arhitekt Ciril Metodi Koch dobil naročilo za novo fasado in streho. Koch je obnovo izvedel v slogu tedaj modne, wagnerjansko navdihnjene dunajske secesije. Štirinadstropna fasada je horizontalno razčlenjena z močno profiliranim venčnim zidcem med pritličjem in prvim nadstropjem, s širokim kasetiranim vencem med prvim in drugim nadstropjem ter z vodoravnimi črtami, vrezanimi v omet v obeh spodnjih nadstropjih. Fasado krasijo keramične ploščice v različnih barvah: v

drugem nadstropju nad okni modre, v tretjem nadstropju med okni raznobarvne, zgornji del fasade pa je v celoti preoblečen s keramičnimi ploščicami v geometrijskem motivu šahovnice. Strešni napušč krasi barvni omet z motivom barvnih kaset. Zeleno-modro-rdeča barvna skala fasade je usklajena tudi s temnozeleno barvo okenskih okvirov in polknjic ter temnozeleno in belo barvo fasadnega ometa. V tej hiši naj bi prebivala Primičeva Julija, zato je Prešernov kip obrnjen proti balkonu, da bi jo lahko uvidel.

Hauptmanova hiša

https://www.tripadvisor.com/LocationPhotoDirectLink-g274873-d8152555-i138818513-Hauptmannova_Hisa-Ljubljana_Upper_Carniola_Region.html

Prešernov trg nekoč

[https://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Postcards_of_Pre%C5%A1eren_Square_1912_\(3\).jpg](https://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Postcards_of_Pre%C5%A1eren_Square_1912_(3).jpg)

OSNOVNI PODATKI IN LEGA

Prešernov trg

Register kulturne dediščine Slovenije

Nepremični spomenik lokalnega pomena

Pogled preko trga na frančiškansko cerkev, Urbančevo veleblagovnico in Mayerjevo palačo, pred slednjo stoji Prešernov spomenik

Lega na zemljevidu centra Ljubljane

Lokacija središče Ljubljane na levem bregu Ljubljanice, ob Tromostovju
Mestna občina Ljubljana

Koordinati 46°3'5.36"N14°30'21.85"E

Zgrajeno 1987

Arhitekt Edvard Ravnikar

Obnovljeno 1990.

2.2 PETKOVŠKOVO NABREŽJE IN MOSTOVI ČEZ LJUBLJANICO

Poleg Tromostovja imamo v Ljubljani še nekaj zanimivih mostov čez Ljubljano, kot so Šušarski ali čevljarski most, Mesarski most in Zmajski most, katerih zgodovina je slednja: prostor, kjer danes stoji Čevljarski ali Šušarski most, je bil že dolgo pomembno stičišče treh trgov mesta. Že v preteklosti so bili čez Ljubljano speljani trije pomembni mostovi:

Šušarski ali čevljarski most je bil že dolgo pomembno stičišče treh trgov mesta. Sprva je bil tu postavljen lesen Zgornji most ali Novi most. Ko je leta 1864 (ali 1854) Novi most zgorel, so ponovno postavili lesenega in nanj namestili kolibe, tokrat za čevljarje. Od takrat je most znan kot Šušarski most (*nem. Schuster – čevljar*). Na mostu, med čevljarskimi kolibami, je stal Kristusov kip. Prenesli so ga v cerkvi sv. Florijana. V 19. stoletju, leta 1867, so stari leseni most nadomestili z litoželeznim, odlitim v Dvoru. Po takratnem županu Janezu Nepomuku Hradeckem je dobil ime Hradeckega most. Stari, litoželezni most so 1932 prenesli na novo lokacijo, na Zaloško cesto pri Porodnišnici, kjer se ga je kasneje prijelo ime Mrtvaški most. Umestitev in svetilke ob straneh je zasnoval Plečnik.

Ob koncu dvajsetih in začetku tridesetih let 20. stoletja je Plečnik narisal načrte za nov betonski most, ki bi naj bi upošteval izhodišča starega Čevljarskega mostu s stojnicami ali delavnicami ob straneh, vendar se je kasneje odločil za trg nad vodo. Mostna ograja je balustrada s stebrički v petih poljih med kvadratastimi piloni in stebri, ki imajo kapitele in manjše krogle na vrhu. Voziščna plošča je v sredini podprta z dvoločno konstrukcijo, na katere konzolnem delu stojita poudarjena stebra s kapiteloma. Na vrhu imata triglavo svetilko, zavarovano z bronastimi konicami. Most so zgradili leta 1931, prometu je bil predan 4. 7. 1932. V 90. letih 20. stoletja so most temeljito prenovili, statično utrdili in zamenjali dotrajane betonske balustrade. Originalne stebre so preselili v Plečnikov muzej v Trnovo. Na mostu in ob tem na ponovno tlakovanem Cankarjevem nabrežju se je uveljavil ljubljanski boljši sejem. Po pretlakovanju Brega so ga preselili na levi breg Ljubljanice. O tem mostu poje tudi pesem čez Šušarski most, izvajalke Majde Sepe, ki jo lahko slišite na povezavi: https://www.youtube.com/watch?v=qfDJV_1S4K0

OSNOVNI PODATKI IN LEGA

Čevljarški most

Druga imena	Šušterski most
Prehod	Ljubljanica
Lokacija	Ljubljana, Slovenija
Arhitekt	Jože Plečnik
Material	beton
Skupna dolžina	27,3 m
Širina	11,2 m
Odprtje	4. julij 1932
Nizvoden most	Ribja brv
Vzvoden most	Šentjakobski most

Ljubljana – Šušterski most

Register kulturne dediščine Slovenije

Nepremični spomenik državnega pomena

Lega na zemljevidu centra Ljubljane

Lokacija Mestna občina Ljubljana

Koordinat $46^{\circ}2'54.3''N14^{\circ}30'20.1''E$

Mesarski most – danes most ključavnic je ljubljanski most ljubezni. Nešteti zaljubljeni so na njem s ključavnicami simbolično zaklenili svojo ljubezen in nato ključke odvrgli v reko Ljubljanico, ki teče pod njim. Danes to žal ni več dovoljeno, saj je bila nosilnost mostu zaradi teže ključavnic ogrožena.

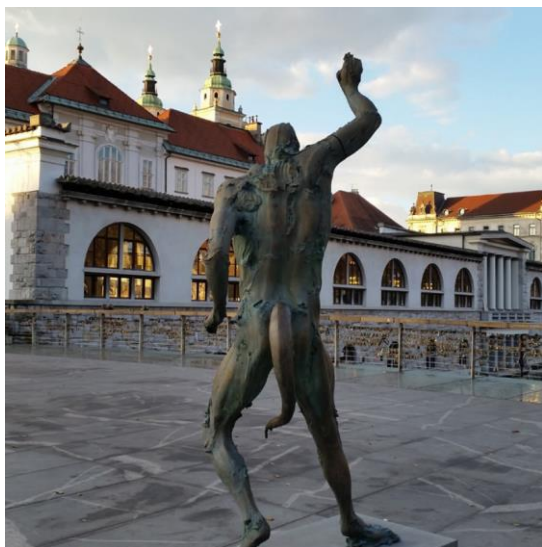

Mesarski most, zgrajen leta 2010, povezuje Plečnikovo tržnico in Petkovškovo nabrežje in stoji na mestu, kjer je pred skoraj 100 leti gradnjo mostu predvidel že arhitekt Jože Plečnik. Njegova zasnova je deloma umetniška, saj most zaznamujejo kipi priznanega sodobnega slovenskega kiparja Jakova Brdarja. Maketa Plečnikove idejne zasnove je shranjena v Arhitekturnem muzeju Ljubljana.

Ker je most umeščen v središče nekdanjih mesarskih lop na tržnici, skulpture na svojski način pripovedujejo to zgodbo. Zanimive so tudi manjše skulpture drobnih deformiranih bitij na ograji mostu. Na Petkovškovem nabrežju most označuje velik kip Prometeja, miniature na ograji pa hudomušno namigujejo na dogajanje v tržnih lopah.

Nasprotje med srhljivimi Brdarjevimi skulpturami in "ključavnicami ljubezni" je dejansko ena najbolj svojevrstnih med številnimi romantičnimi zgodbami Ljubljane. V preteklosti so ta širok most uporabili za gospodarske namene. Robove mostu so zasedli mesarji, po katerih je dobil tudi ime – Mesarski most. S širitvijo mesta je postal Mesarski most neprimeren, saj je voda, v kateri so prali in čistili meso, tekla skozi mestno jedro in je zato predstavljala veliko nevarnost epidemij. Zato so leta 1614 mesarje preselili ob reko pod cerkev sv. Nikolaja v bližino sedanjega Zmajskega, nekaj časa Mesarskega mostu.

Mesarski most

http://krajci.eu/slovenija/ljubljana_mesarski_most/slo

Zmajski most je cestni most čez Ljubljanico, ki se nahaja severovzhodno od Vodnikovega trga v Ljubljani. Zgrajen je bil za časa županovanja Ivana Hribarja kot nadomestilo za leseni Mesarski most, ki je stal prej na tistem mestu in je bil poškodovan v ljubljanskem potresu leta 1895. Zgradba je bila za tisti čas inovativna, iz armiranega betona po tehniki avstrijskega inženirja Josefa Melana. Namesto železnih palic, vgrajenih v betonsko strukturo, je bil zgrajen na oboku iz železnih tramov, kar je omogočilo gradnjo brez začasne podporne strukture.

Most je oblikoval arhitekt Jurij Zaninovič (1876–1946). Izšel je iz dunajske arhitekturne šole prof. Wagnerja (tudi Plečnik je bil njegov učenec). V projekt se je zelo poglobil in nastala je ena najlepših stvaritev secesijske arhitekture na evropskih tleh. Na obeh bočnih fasadah so napisi in relief, ki imitirajo patiniran bron. Zaradi previsokih cen bron so mostne odprtine nad glavnim lokom naredili iz betonskih fasadnih plošč z listjem v obliki reliefa. Betonski so tudi balustradni stebrički mostne ograje. Da bi dosegel videz kamna je Zaninovich predvidel površinsko obdelavo betona v načinu štokanja. Najpomembnejši okras mostu so štiri zmaji, ki stojijo na podstavkih na štirih vogalih (poleg številnih manjših - skupaj je na njem 20 kipov zmajev). Namesto zmajev so bili prvotno predvideni kipi krilatih levov, ki so bili kasneje zamenjani s simbolom Ljubljane. Narejeni so iz bakrene pločevine, saj je bil bron predrag. Izdelali so jih v dunajski tovarni dekorativnih predmetov A. M. Beschorner. Bronaste kandelabre so odlili na Dunaju in jim dodali steklene krogle. Ob otvoritvi 1901 še niso bile izdelane plinske luči ampak so bile postavljene kasneje. Sama voziščna površina je bila narejena iz asfalta in nalepljena na betonsko podlago. Gre za prvo asfaltno površino v Sloveniji. Asfaltni so bili tudi pločniki. Sodobno je bilo tudi to, da so bile izvedene kinete za dovod plinskih cevi za razsvetljavo pod pločniki. Med letom 1983 in 1984 je bil temeljito prenovljen. Danes se šteje za enega najlepših primerov secesijske arhitekture mostov na svetu in je zaščiten kot tehniški spomenik, predstavlja tudi eno od znamenitosti mesta Ljubljane. Povezuje oba bregova Ljubljanice na koncu Ljubljanske tržnice.

OSNOVNI PODATKI IN LEGA

Zmajski most

Pogled na Zmajski most čez Ljubljanico v Ljubljani. Inicialke Franca Jožefa I. v pozlačenem reliefu iz bron, letnici predstavljata jubilej 40 letne vladavine.

Prehod	Ljubljanica
Lokacija	Ljubljana, Slovenija
Arhitekt	Josef Melan, Jurij Zaninovič
Material	armirani beton

Odprtje 1901

Ljubljana – Zmajski most

Register kulturne dediščine Slovenije

Nepremični spomenik lokalnega pomena

Lega na zemljevidu centra Ljubljane

Lokacija Mestna občina Ljubljana

Koordinati
46.051947°N14.510241°E

2.3 GLAVNA LJUBLJANSKA TRŽNICA

Glavna ljubljanska tržnica ni zgolj nakupovalno središče, ampak je tradicionalno tudi kraj, kjer se Ljubljančani srečujejo in družijo.

Glavna tržnica obsega tržnico na prostem (na Vodnikovem in Pogačarjevem trgu), pokrito tržnico med obema trgoma ter Plečnikove pokrite tržnice ob reki Ljubljanici.

Na osrednjem delu tržnice lahko poleg svežega slovenskega sadja in zelenjave lokalnih kmetov, kupite tudi nekatere vrste tropskega sadja, balkonskih cvetlic, sadik in suhomesnatih izdelkov. V pokriti tržnici so na voljo suhomesnati izdelki, sveže meso, domači kruh iz krušne peči, domači piškoti in pecivo, različne vrste domačih sirov, suho sadje in oreški, domače olivno in bučno olje idr.

Sloviti arhitekt Jože Plečnik je novo pokrito tržnico, ki je bila zgrajena med letoma 1940 in 1944, zasnoval kot niza pokritih tržnic ob reki, v dveh etažah, ki s svojo ukrivljenostjo sledita njenemu toku. V majhnih trgovinica so gostom na voljo sveže meso (tudi konjsko meso in divjačina) in suhomesnati izdelki, sveže ribe, kruh in pekarski izdelki, mlečni izdelki (siri, skuta idr.), suho sadje, zelišča idr.

Na Pogačarjevem trgu se vsako sredo odvija ekološka tržnica, kjer lahko kupite ekološka živila s slovenskih kmetij. Občasno potekajo tudi različni tematski dogodki, na katerih se s kulinarčno ponudbo, domačimi pridelki in ekološko prehrano predstavljajo ponudniki ter pridelovalci iz različnih regij in združenj.

Urnik

Osrednja tržnica (na prostem):

od ponedeljka do petka 6.00–18.00, sobota 6.00–16.00; pozimi vsak dan 6.00–16.00, nedelje in prazniki zaprto

Pokrita tržnica na Pogačarjevem trgu:

7.00–16.00 ob delavnikih, 7.00–14.00 ob sobotah

ekološka tržnica: vsako sredo 8.00–16.00

Pokrita tržnica pod Plečnikovimi kolonadami:

7.00–16.00 ob delavnikih, 7.00–14.00 ob sobotah

Ljubljanska tržnica

<https://mojalbum.com/amapola/utrip-ljubljane/plecnikova-trznica/18254508>

2.4 LJUBLJANSKI GRAD

Ljubljanski grad, ki na griču nad mestom stoji že okrog 900 let, je glavna znamenitost Ljubljane. Z grajskega Razglednega stolpa in obzidja se ponujajo najlepši razgledi na mesto. V grajskih prostorih so na ogled muzejska razstava Slovenska zgodovina, Lutkovni muzej ter več zgodovinskih prostorov in postavitvev, med njimi Kapela Sv. Jurija, Kaznilnica in Virtualni grad.

Na njem obratujejo restavraciji Gostilna na gradu in Strelec, grajska kavarna in nočni klub. Grad je prizorišče kulturnih prireditev, dogodkov za vso družino, plesnih večerov ter poletnega kina na prostem Film pod zvezdami.

Razgledni stolp ponuja najlepši razgled na Ljubljano in njeno okolico. Stoji na mestu nekdanjega Stolpa piskačev, porušenega leta 1813 po francoski zasedbi. Kasneje je tu stal signalni stolp, v katerem je živel čuvaj. Če želite doživeti Slovenijo in Ljubljano na enem mestu, obiščite Ljubljanski grad, saj lahko ob jasnem vremenu s stolpa občudujete celo Ljubljano in širšo okolico.

Na grad se lahko povzpemo peš ali z **vzpenjačo**. Vpeta je med stavbo Mestnega doma in nekdam srednjeveških domov na Krekovem trgu, vsak dan sedemdeset metrov visoko na grajski hrib prepelje tudi na stotine obiskovalcev. Ob spodnji postaji, kjer je bilo v času Ilirskih provinc sejmišče, se srečam s Petrom Močnikom, enim od uradnih vodnikov samostojnega Javnega zavoda Ljubljanski grad. S tirno vzpenjačo v manj kot minuti prispeva do zgornje postaje, ki se dotika zunanjega dela obzidja ene najbolj obiskanih turističnih točk pri nas. Pogled iz steklene kabine sega najprej na raznobarvne dežnike ljubljanske tržnice, nato se razširi na Zmajski most, Trubarjevo ulico in Resljevo cesto, v daljavi pa proti severnemu delu slikovite prestolnice.

ZANIMIVOSTI – zgodovina gradu

Glede na arheološke raziskave je na območju grajskega kompleksa človekova prisotnost neprekinjena od leta 1200 pr. n. št., ko so bile postavljene prve naselbine in kasneje utrdbe. Grad je prvič pisno omenjen v času med letoma 1112 in 1125, ko je Rudolf iz Tarcenta podaril oglejskemu kapitlju manjšo posest pri Ljubljanskem gradu. Leta 1144 se grad omenja kot sedež koroških vojvod Spanheimov.

Svojo prvotno obliko je grad zamenjal v 15. stoletju, ko je doživel povečavo (sklenjeno obzidje z ogelnimi stolpi in dvema vhodnima stolpoma, preko katerih so vodila dvižna vrata ter grajska kapela). V 16. in 17. stoletju so postopno nastali ostali objekti, ki mejijo na grajsko dvorišče in tvorijo sedanjo celoto grajskega poslopja. Zaradi upadanja upravnega pomena (na njem niso bivali vladarji oz. deželni upravniki z mnogimi pooblastili), pa tudi zaradi izgube strateškega pomena gradu z obzidjem, je vzdrževanje gradu postalo finančno breme, zato je počasi začel propadati. V začetku 19. stoletja so oblasti v gradu uredile kaznilnico in delno vojaško utrdbo in s tem zmanjšale priljubljenost zgradbe med prebivalci mesta. Mestna občina Ljubljana je leta 1905 odkupila grad in na njem naselila prebivalce, ki so ostali prebivalci gradu do srede šestdesetih let 20. stoletja, ko so se pričele priprave na obnovo. Ob koncu 60. let 20. stoletja se je začelo več kot 35-letno obdobje obnavljanja gradu. V 90. letih 20. stoletja je grad zaživel predvsem v sklopu poročnih svečanosti, ki so jih mestne oblasti začele prirejati v prvi obnovljeni grajski stavbi (poleg stolpa in kasneje kapele), v 3. tisočletju pa je Ljubljanski grad postal prizorišče mnogih kulturnih prireditev in razstav. Na grajskem griču, v neposredni bližini gradu, je tudi spomenik puntarjem, upornim tlačanom. Upravljanje Ljubljanskega gradu je 1. 4. 2011 prevzel novoustanovljeni Javni zavod Ljubljanski grad.

OSNOVNI PODATKI IN LEGA

Ljubljanski grad

Stolp z zastavo mesta

Legra Grajska planota 1
(severozahodni rob slemena
Grajskega griča nad jedrom

mesta Ljubljane)
Mestna občina Ljubljana

Koordinati **46°2'56.74"N 14°30'29.89"E**

Nepremični spomenik lokalnega pomena

Uradno ime: Ljubljana – Grad

Razglasitev 22. februarja 1986

Legra na zemljevidu centra Ljubljane

2.5 TROMOSTOVJE

Tromostovje je kompleks treh mostov v Ljubljani, ki prečkajo reko Ljubljanico na ključni točki mesta ob zavoju reke pod grajskim gričem.

Srednji most je dvoločna konstrukcija s srednjim opornikom iz rezanega kamna, ob izgradnji obeh novih mostov za pešce pa tlakovan in namenjen motornemu prometu in tramvaju.

Most I. in Most III. sta namenjena za pešce in prav tako ločni betonski konstrukciji. Ob Mostu III. je bilo zgrajeno tudi stopnišče za dostop na spodnjo teraso nabrežja Ljubljanice.

ZANIMIVOSTI – zgodovina Tromostovja

Že zgodaj so v srednjeveški Ljubljani brodili čez Ljubljanico na mestu, kjer reko danes premošča Tromostovje. V listini iz leta 1280 je – prvič po antiki – omenjen leseni "Stari most", ki je bil zaradi poti proti Štajerski in Gorenjski najbolj pomemben prehod čez Ljubljanico. Povezoval je Mestni trg z nasproti ležečim levim bregom. Do mostu je vodila ozka Špitalska ulica (danes Stritarjeva ulica), kasneje poimenovana po dobrodelnem zavodu, ki ga je ustanovila ogrska kraljica Elizabeta in je prvič omenjen leta 1326. Del zavoda je bila ena najstarejših ljubljanskih cerkva, cerkev sv. Elizabete, zgrajena leta 1345. V 16. st. sta v njej pridigala tudi Primož Trubar in Jurij Dalmatin. "Stari most" – medtem zaradi "Zgornjega mostu" preimenovan v "Spodnji most" – je leta 1657 uničil požar in je bil nadomeščen z novim, znova lesenim – "Novim mostom". Na njem so ob

straneh postavili prodajne barake, sredi mostu pa je ob ograji stalo razpelo, ki naj bi varovalo most pred nesrečo. Leta 1796 je bil križ odstranjen in je zdaj shranjen pri vrhu stopnišča pred vhomom v Frančiškansko cerkev. Leta 1842 je bil na mestu starega lesenega mosta, ki je postal nevaren, zgrajen kamniti Špitalski most (arhitekt Giovanni Picco), ki je bil uradno poimenovan Francov most, po takratnemu nadvojvodu Francu Karlu. To je danes spodnji del (do ograje) srednjega mostu Tromostovja. Pred gradnjo je mesto odkupilo manjšo hišo na dostopu na most, ki jo je bilo treba porušiti zaradi ustrezne umestitve novega mostu. Na ta način je bil razširjen tudi trg pred mostom. Most je bil zgrajen iz kamnitih kvadrov gliniškega apnenca, zavarovan je bil z litoželezno ograjo in je precej polepšal trg. Takrat Marijin (Prešernov) trg še ni bil odprt proti severu z Miklošičevo cesto. Na obeh straneh so ga zapirale stavbe tik ob Ljubljani in je bil bolj zaključen prostor kot je danes. Zaradi velikega potresa 1895 je bila Ljubljana deležna velike denarne podpore pri obnovi mesta. Tako so načrtovali, da bodo povečali kapaciteto Špitalskega mostu, ki je dobro prestal potres.

<https://sl.wikipedia.org/wiki/Tromostovje>

Prostor so rabili zaradi nove tramvajske proge. Toda širitvena dela so čakala na čas po prvi svetovni vojni, denar pa je izpuhtel. Dela so začeli šele deset let po koncu vojne. Izpeljan je bil natečaj, na katerem so sodelovali številni arhitekti Plečnikove šole. Projekt povečanja Špitalskega mostu so zaupali Plečniku, ki je ugotovil, da je obstoječi most v zelo dobrem stanju in bi ga bilo neracionalno podirati, zato je naredil načrt za dva nova mostova za pešce, nove balustradne ograje in povezave s spodnjo teraso nad reko. Plečnik je z novimi ograjami

preoblikoval stari most in nabrežje okoli mostov. Trimostje so poimenovali Tromostovje (trije mostovi). Leta 1992 so Tromostovje pod nadzorom spomeniške službe temeljito obnovili, septembra 2007 pa je bilo zaprto za ves motorni promet. Pred tem so čez srednji most imeli speljano tramvajsko progo in kasneje mestne avtobusne proge št. 2, 10, 11, 13 in 20. Tromostovje je kraj, kjer se križata dve Plečnikovi urbanistični osi: vodna os in os Ljubljanski grad-Rožnik. Podobno se pri Zoisovi piramidi srečata os, ki vodi proti grajskemu griču in os, ki od Špice do zapornic spremlja urejanje mestnega pritličja.

Tromostovje

Pogled na Tromostovje z reke Ljubljanice

Namemba	za pešce
Prehod	Ljubljanica
Lokacija	Ljubljana, Slovenija
Tip mostu	Ločni most
Odprtje	1842; 1932

Ljubljana – Tromostovje

Register kulturne dediščine Slovenije

Nepremični spomenik državnega pomena

Lega na zemljevidu centra Ljubljane

Lokacija Mestna občina Ljubljana

Koordinati 46°3'4.32"N14°30'22.3194"E

RKD št. 398 (opis enote)

Razglasitev N 18. julij 2009

2.6 ROBBOV VODNJAK

Robbov vodnjak ali **Vodnjak treh kranjskih rek** je najznamenitejši ljubljanski vodnjak s skulpturami iz belega marmorja, dokončan leta 1751. Avtor vodnjaka, Francesco Robba, je zaradi dragega materiala ter dolgotrajnega postopka izdelave skoraj bankrotiral. V obliki personifikacij so upodobljene reke Sava, Krka in Ljubljanica. Stal je na Mestnem trgu pred ljubljansko Mestno hišo, na stičišču treh mestnih ulic, kjer je postavljena replika. Original je od avgusta 2008 shranjen v Narodni galeriji Slovenije.

Vodnjak je nastal po navdihu vodnjaka Gianlorenza Berninija, ki stoji na Piazza Navoni v Rimu (Vodnjak štirih rek sveta, 1647–1651). Pri oblikovanju pa se je Robba zgledoval po vodnjaku Filippa Barigionija na trgu Piazza della Rotonda pred Panteonom.[2]

Ob zasnovanju vodnjaka lahko omenimo tudi idejo, da bi izražal povezavo Ljubljane z Argonavti. Tako naj bi bil eden od moških likov zasnovan kot Neptun, preostali figuri pa kot rečni božanstvi Savus in Nauportus, ki predstavljata reki Savo in Ljubljanico, ki sta ponesli ladjo Argo do Vrhnike.

Robbov vodnjak so večkrat popravljali, posebej po potresu leta 1895 in ob urejanju trga, ko je arhitekt Plečnik načrtoval dopolnjene tlake in nove stopnice. Zadnja prenova se je močno zavlekla in od prvih celostnih načrtov leta 1979 nadaljevala do pomladi leta 2006. Original so zaradi restavriranja in ogroženosti odstranili in zamenjali istega leta z repliko iz enakih materialov na Mestnem trgu. Original je po restavriranju postavljen v Narodni galeriji, kjer so zanj predvideli mesto v novejšem delu stavbe, ob vhodu. Dela, ki so po dolgih letih priprav rekonstruirala prvotno podobo stopnic in konfinov ob njih, je vodil Restavratorski center. Dela na repliki so delno izvajali kamnoseki s Hotavelj.

Vodnjak je sestavljen iz trilistne školjke z ogelnimi vrinki, do nje vodijo poligonalne stopnice, iz nje pa raste trikotni obelisk iz domačega marmorja, z latinskim napisom: MDCCLI Francesco Robba Fecit – 1751.

Na vznožju vodnjaka so tri moške figure, tritoni, z delfinom ob nogah in vrčem v rokah iz katerega teče voda, kar simbolizira tri glavne kranjske reke. Figure so iz kararskega marmorja, ostali deli iz domačega kamna iz Lenega Brda.

<https://www.visitljubljana.com/sl/obiskovalci/aktivnosti/znamenitosti/vodnjak-kranjskih-rek-robbov-vodnjak/>

2.7 MESTNA HIŠA

Mestna hiša, imenovana tudi **Magistrat ali Rotovž**, danes sedež Mestne občine Ljubljana, je bila zgrajena v poznem 15. stoletju. Stavbenik je bil Peter Bezlaj. Sedanjo podobo je dobila med letoma 1717 in 1719, ko jo je dozidal ljubljanski stavbenik Gregor Maček st. po načrtih Carla Martinuzzija. Kasneje so stavbo večkrat prezidavali, najbolj temeljito po načrtih Svetozarja Križaja leta 1963.

Pročelje stavbe odraža beneški vpliv. V preddverju sta ohranjena še poznogotska plošča z grbom, ki je ostanek stare stavbe, in kip Herkula z levom iz poznega 17. stoletja, ki je nekoč stal na Herkulovem vodnjaku sredi Starega trga. V arkadah dvorišča je nameščen tudi Narcisov vodnjak, delo Francesca Robbe, ki je sprva stal na gradu Bokalce. Ob stopnišču je spomenik županu Ivanu Hribarju (1851–1941).

Razstavni prostori

V Mestni hiši so na ogled naslednji razstavni prostori: Stekljeni atrij, Zgodovinski atrij, Osrednji in Desni atrij. Osnovni namen razstavišč so predstavitve projektov Mestne občine Ljubljana. V njih pa so na ogled tudi umetniške razstave organizirane v okviru mednarodnih in medmestnih sodelovanj ter individualne in skupinske razstave že uveljavljenih ali ljubiteljskih ustvarjalcev.

Ogled Mestne hiše

Ogled Mestne hiše obiskovalce seznanja tudi s prostori, ki doslej niso bili odprti za javnost, ter z bogato zgodovino stavbe, ki sodi med vidnejše baročne znamenitosti v mestu.

ZGODOVINA

V prvih pisnih virih iz leta 1112 do 1125 in 1144 Ljubljana še ni imela mestne oblasti, verjetno pa naj bi imela sodnika. Prvi pisno omenjen sodnik v Ljubljani je bil trški sodnik leta 1267. Pravega mestnega sodnika pa naj bi dobila 1338 leta. Obstaja listina o volitvi mestnega sodnika z letnico 1370. V obdobju srednjeveške Ljubljane je deloval tudi »komun« – skupina moških poglavarjev z meščanskimi pravicami, ki so odločali o mestnih zadevah. Komun je štel 12 članov, ki je med drugim poskrbel tudi za mestno hišo, po nemško imenovano Rathaus, iz česar izhaja »rotovž«. Leta 1472 je bilo v mestni vladi že 100 mož. Leta 1504 je Ljubljana dobila pravico voliti župana.

Kje naj bi stala prva mestna hiša, niti kdaj so jo zgradili, ni znano. Srednjeveška Ljubljana se je razvila iz treh mestnih predelov: Starega trga, Novega trga in Mesta (okoli stolnice). Verjetno je imel vsak predel najprej svoj komun. Pod Trančo so skozi stoletja imenovali Komun ali Pod komunom iz česar lahko sklepamo, da je bilo tam os leta 1360 najprej zbirališče na prostem, ki so ga kasneje delno pokrili v podaljšku mostu z oboki čez cesto. To so kasneje nadgradili ter jo, po selitvi mestne oblasti v novo Mestno hišo, spremenili v mestne zapore. Leta 1621 je Ljubljano prizadel močan potres, zato so morali Komun pod Trančo podreti in v naslednjih dveh letih zgradili novo.

V srednjem veku so pred mestno hišo stali sramotilna kletka (norčeva hišica, imenovana koterle) in sramotilni steber (pranger), včasih tudi oslovska klop (lesen osel), na katerem so morali jezdit stražniki, ki ob nočnih »rabukah« niso ubogali stražmojstra. Na živem oslu so morale jezdit ženske, ki so varale ali teple može. V sramotilno kletko so zapirali pijance in razduzdance. Med sramotilnimi kaznimi v Ljubljani je bilo tudi potapljanje pekov, ki so goljufali pri peki kruha.

Rotovž

https://sl.wikipedia.org/wiki/Mestna_hi%C5%A1a,_Ljubljana

NOVA MESTNA HIŠA

Novi Rotovž so začeli graditi leta 1484 na sedanji lokaciji Mestne hiše. V pritličju je bil odprt prostor za zborovanja občine in meščanov in druge dejavnosti, ter v nadstropju pa je bila mestna posvetovalnica in sodna dvorana. Hiša je bila dolga in ozka ter prislonjena na Grajski grič. Pročelje sta krasila dva kipa, upodobitvi Adama in Eve, ki sta danes na ogled v ljubljanskem Mestnem muzeju. Ker se je mestna oblast širila, so Rotovž večkrat prezidali. O gradnji nove Mestne hiše so začeli razmišljati v 18. stoletju. Leta 1717 so se odločili objekt porušiti in zgraditi novega. Prvo maketo je izdelal arhitekt Carlo Martinuzzi, ki pa ni bil potrjen. Načrt je nato izdelal stavbenik Gregor Maček. Njegov naj bi bil današnji čelni trak, loggia in triramno stopnišče, drugo naj bi bilo izdelano po načrtu Carla Martinuzzija. Poleg Gregorja Mačka sta bila glavna izvajalca še kamnoseka Luka

Mislej in Ludvik Bombassi. 22. februarja 1719 so imeli v novi Mestni hiši že prvo sejo.

Peterokotni stolpič na masivnih stebrih nad čelno fasado je bil povzet po starem rotovžu. Fasada je bila primer zrelega baroka. V stolpiču je bila ura (danes z letnicama 1718 in 1928), že tedaj je imela kroglo, ki je kazala lunine mene. Svetla polovica krogle in urini kazalci so bili pozlačeni, na vrhu pa je bil bakren gumb in na njem železna orla. Železna orla je danes zamenjala vetrnica z zmajem, simbolom Ljubljane. V notranjosti je z grafitno dekoracijo okrašeno baročno arkadno dvorišče (Osrednji atrij), v vogalu katerega stoji baročni Narcisov vodnjak (kipar Francesco Robba), prinesen z gradu Bokalce.

Objekt je bil večkrat prenovljen. V secesijskem obdobju je bila prezidana velika sejna dvorana ter balkon, vse po načrtu Leopolda Theyerja. Prezidana je bila še leta 1963 (Svetozar Križaj).

Nazadnje so del hiše predelali leta 1995 po zamisli arhitekta Milana Pogačnika. Prenova je obsegala županov delovni kabinet, konferenčno sobo, ki so jo krstili za Hribarjevo sobo (po najpomembnejšem županu Ljubljane), ter druge prostore, vključno z veliko skupščinsko dvorano v prvem nadstropju.

Leta 1920 je bil pred vhodom v Mestno hišo postavljen spomenik jugoslovanskemu kralju Petru I. Spomenik, ki ga je zasnoval arhitekt Jože Plečnik, je uničila fašistična italijanska oblast med okupacijo leta 1941.

OSNOVNI PODATKI IN LEGA

Mestna hiša

Druga imena   Magistrat, Rotovž

Splošni podatki

Arhitekturni slog   barok (pročelje)
                              renesansa (dvorišče)
                              secesija (notranja oprema,
                              delno)

Lokacija   stara Ljubljana, pod Grajskim
                              gričem

Naslov   Mestni trg 1

Naselje   Ljubljana

Država   Slovenia

Koordinate   46°2'59.62"N 14°30'25.38"E

Dokončano   1484

Prenovljeno   1717–1719

Ljubljana - Magistrat

Register kulturne dediščine Slovenije

Nepremični spomenik lokalnega pomena

3 POIZVEDOVANJE O ŽE OBSTOJEČIH AKTIVNOSTIH IN PONUDBI

Ponudba raznolikih ogledov je zelo pestra in jo predstavljamo v nadaljevanju.

3.1 OGLEDI LJUBLJANE:

- redni ogled: staro mestno jedro Ljubljane in Ljubljanski grad,
- ogled mestne hiše – Rotovža,
- iz Ljubljane z ljubeznijo: spoznavanje zgodbe ljudi, ki s svojim delovanjem oblikujejo drugačno Ljubljano,
- časovni stroj na Ljubljanskem gradu: od Emone do mestnega simbola
- krožna vožnja z vlakcem Urbanom
- sprehod po Plečnikovi Ljubljani

3.2 PRAZNIČNE VOŽNJE S TURISTIČNIMI

- praznična vožnja s turistično ladjico Lea: sprejme največ 32 oseb, pozimi ogrevana, ponuja možnost nakupa pijače med vožnjo in wc

3.3 KULINARIČNI OGLED OKUSI LJUBLJANE

- pivsko doživetje Ljubljane,
- spoznavanje kulinarike Krasa,
- kulinarični sprehodi Ljubljančanjam,
- mikropisvki sprehod,
- kulinarika Slovenije: kuharska delavnica,
- kulinarični izlet v Slovensko Istro,
- kulinarični izlet v vzhodno Slovenijo,
- vinske poti Jeruzalema,
- kulinarični ogled: najboljše jedi Ljubljane,
- kosilo ali večerja v tipični slovenski podeželski gostilni,
- kuhajmo skupaj: zabavno kuhanje.

3.4 TEKAŠKI OGLED LJUBLJANE

Rekreacijski tek poteka v sproščenem tempu (lahkoten tek oziroma t. i. jogging). Pretekli boste dobrih 8,5 kilometrov ter naredili 7 postankov za ogled znamenitosti. V dveh urah trajanja programa bo tako teka ravno za eno uro. Kot

smo izračunali pri Turizmu Ljubljana, ~~bošte~~ v tem času porabili 803 kilokalorije, kar je približno dve tortici.

4 ORGANIZACIJSKE IN IZVEDBENE ZAHTEVE

Poleg natančnega pregleda turistične ponudbe v Ljubljani, s katerim smo ugotovili, da produkt – podoben našemu – še ne obstaja, smo veliko dela in časa posvetili:

- poizvedovanju o uporabi in delovanju free wifi-ja v mestnem jedru Ljubljane – omrežje WiFreeLjubljana lahko uporabniki brezplačno uporabljajo 60 minut na dan. S povezavo z dostopno točko omrežja, lahko na tem spletnem mestu (<https://www.wifreeljubljana.si/>) pridobijo WiFree kodo za dostop. Če želijo uporabljati omrežje več kot 60 minut na dan, lahko kupijo WiFree kodo za daljši dostop. Vse podrobne informacije so na omenjeni spletni povezavi – obiskovalci se za 1 uro povežejo na internet in v tem času opravijo voden ogled Prešerno po Ljubljani z našim video vodičem:

- iskanju ustreznih informacij, ki bodo služile kot ogrodje našemu video vodiču – če bi v video predstavitve dodali vse informacije, ki so se nam zdele pomembne in zanimive, bi vodič daleč presegal časovni okvir 1 ure, zato smo video vodiču dodali še spletno stran z vsemi podrobnejšimi informacijami (uporabnik pa se sam odloči, kaj in kako podrobno ga za posamezno ogledno točko zanima),

- ker na šoli nismo imeli ustrezne kamere za snemanje video napovedi, smo se morali odločiti za nakup kamere, ki bo uporabna za več različnih aktivnosti, ki potekajo na naši šoli – vodstvu šole smo predlagali kamero Gopro hero5 in jo tudi dobili (pri tem smo naleteli na težavo, saj je nakup takšnega aparata povezan s številnimi administracijskimi postopki: zbiranje ponudb, izbira dobavitelja, zagotovitev sredstev, naročilo, nakup, dobava),

- usklajevanje termina snemanja video napovedi (šolski urniki, prevoz do mesta, spremstvo učiteljev, vreme – zaradi časovne stiske, se na vremenske razmere nismo mogli ozirati, zato je video vodič nastal v snežnem in izredno hladnem vremenu, kar pa mu daje nek poseben pridih iz preteklosti),

- iskanje GPS koordinat posamezne točke ogleda,

- dovoljenja staršev za objavo posnetkov na Youtubu,

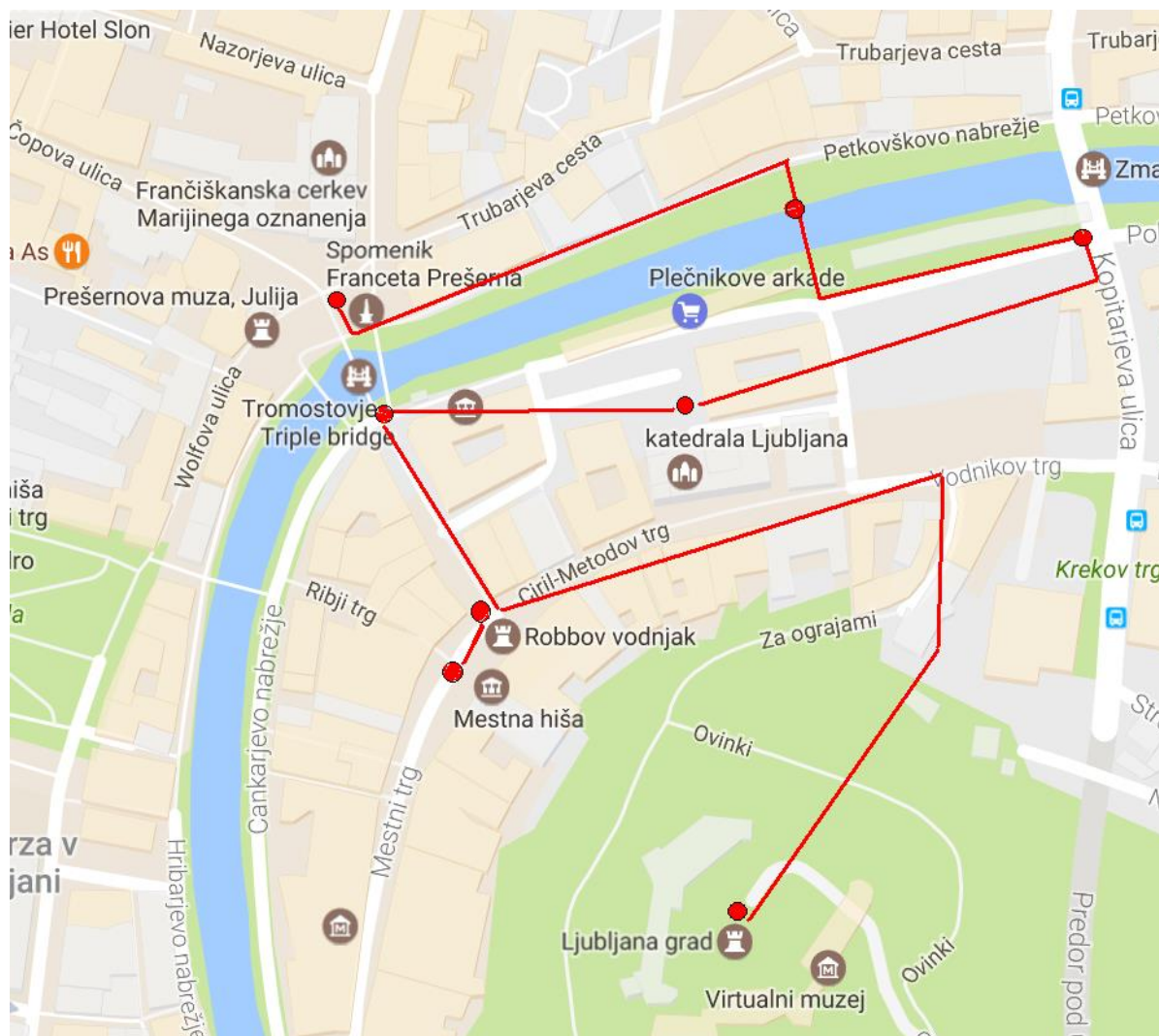
- pridobitev pravic za izdelavo naše spletne strani na portalu Arnes, za vsakega izmed nas (mentorja Maja Volk in Mišo Krog imata pravice administratorja spletne strani, učenci pa smo aktivni uporabniki in smo na spletno stran objavili vse opise posameznih točk ogledov, slike in uredili video posnetke v programu Windows Moviemaker),
- objava posnetkov na Youtubu.

5 TURISTIČNI PRODUKT – PREŠERNO PO LJUBLJANI

Naš letošnji turistični produkt je moderna oblika turističnega vodenja z uporabo sodobne video in informacijske tehnologije, ki pa je v samem bistvu zelo preprosta za uporabo. Posameznik ali skupina turistov ali naključnih obiskovalcev mestnega jedra Ljubljane se s pametnim telefonom ali tablico poveže na internet. Tisti uporabniki, ki nimajo možnosti osebne prenosa informacij, se lahko povežejo na splet z enournim brezplačnim internetom, ki ga zagotavlja mesto Ljubljana na povezavi: <https://www.wifreeljubljana.si/>. Nato poiščejo našo spletno stran www.videovodic-ljubljana.si in sledijo navodilom za uporabo video vodiča (printscreen spletne strani v prilogi), ki je zastavljen tako, da se lahko tisti manj radovedni v dobre pol ure sprehodijo od točke do točke ogleda (za lažjo orientacijo smo na spletno stran dodali zemljevid in koordinate) ter spoznajo Ljubljano in življenje ter delo našega pesnika Franceta Prešerna le skozi video vsebine, ki so dostopne z neposredno povezavo spletne strani z Youtubom. Tisti bolj radovedni pa na spletni strani pobrskaajo še za podrobnejšimi informacijami in jih preberejo. Na tak način omogočamo vsakemu posamezniku, da se sam odloči kaj želi izvedeti in kako doživeti Prešerno(vo) Ljubljano. Video napovedim smo dodali nekaj umetniške vrednosti s posnetki v črno-beli tehniki, ki predstavljajo pojavljanje duha Franceta Prešerna v sodobni Ljubljani - spomin nanj še vedno živi v vsakem kotičku Ljubljane (kip na Prešernovem trgu, fige na tržnici, reka Ljubljanica in pesnitev povodni mož), dodano vrednost posnetkom pa dajejo odlomki uglasbenih in recitiranih Prešernovih poezij. Po želji lahko uporabniki video vodiča in spletne strani s povezavami dostopajo tudi do teh vsebin na internetu.

ZEMLJEVID POTI Z OZNAČENIMI TOČKAMI OGLEDA

6 KOMU JE TURISTIČNI PRODUKT NAMENJEN?

Video vodič Prešerno po Ljubljani je namenjen vsakomur, ki si želi staro mestno jedro in najpomembnejše znamenitosti v njem na hitro ogledati, pridobiti nekaj informacij o njih in pri tem ni omejen ali obremenjen z iskanjem turističnega vodiča ali informacij na posamezni točki ogleda. V današnjem hitrem tempu življenja se marsikdaj enostavno ne moremo ustaviti in vzeti časa za ogled in doživetje nekega mesta ali kakršnekoli druge kulturne ali naravne znamenitosti, vseeno pa si želimo vsaj mimogrede doživeti utrip mesta in izvedeti nekaj osnovnih informacij v zvezi z njim. S takšnim video vodičem je to popolnoma mogoče in zelo preprosto. Namenjen je tako mladim kot starejšim obiskovalcem, predvideli smo tudi prevod posnetkov in postavitev spletne strani v tujih jezikih

(angleški, nemški, francoski), vendar to ostaja zgolj kot opcija, saj bi bil takšen projekt preobsežen za nas osnovnošolce. Vodič je hkrati možnost za spoznavanje mesta naključnim obiskovalcem in vabilo k ponovnemu obisku naše lepe države in glavnega mesta Ljubljana (predvsem, če bi bil zastavljen tudi v tujih jezikih) – na tak način bi tujce privabili, da se zopet vrnejo in preživijo počitnice ali krajši dopust pri nas ter takrat izkoristijo še ostalo (plačljivo) turistično ponudbo ter s tem prispevajo k povečanju dobička na turističnem področju gospodarstva – privoščijo si kakšen poseben turistični ogled (predstavljen v 3. točki naloge), obišejo muzej ali galerijo, se udeležijo kakšnega koncerta in se prepustijo čarom trgovinic s spominki in okusom številnih gostinskih lokalov v mestu.

7 PREDSTAVITEV IN TRŽENJE PRODUKTA

Naš video vodič Prešerno po Ljubljani bomo predstavili in tržili na več načinov:

- Z objavo turističnega produkta SPLETNE STRANI Z VIDEO VODIČEM na spletni strani šole, po socialnih internetnih omrežjih (Facebook, Twitter ...), povezave na drugih spletnih straneh (npr. na portalu MO Ljubljane – Zelene evropske prestolnice, Turistično društvo Dravljje):

- a) Z reklamnimi plakati, ki bi jih obesili na vidna mesta.
- b) Z objavo in predstavitvijo v šolskem časopisu Čveka.
- c) Z objavo in predstavitvijo po šolskem radiu.
- d) S predstavitvijo in vabilom k uporabi produkta na šolski proslavi ob Kulturnem prazniku (Prešernov dan).
- e) S predstavitvijo produkta na Radiu Slovenija, v oddaji za mlade Hudo, 18. 3. 2017.

8 STROŠKOVNIK

SPECIFIKACIJA STROŠKOV

Video vodič, ki je zasnovan zelo preprosto in ga v tej projektno-raziskovalni nalogi predstavljamo na eni strani kot že narejen preprost turistični produkt, ki dejansko funkcionira, kot idejo za bolj sofisticirano, profesionalno izdelano in širše zastavljeno turistično ponudbo, namenjeno tudi tujcem, je pravzaprav terjal zelo malo stroškov. Če odmislimo nakup kamere, s katero smo snemali video posnetke, je pravzaprav nastal brez večjih finančnih stroškov. Zavedati pa se moramo, da smo v produkt vložili ogromno časa, energije in volje in je nastal na prostovoljni bazi ustvarjalcev. Timsko delo in usklajevanje je doprineslo k uspešnemu zaključku produkta. V kolikor bi se takšnega video vodiča lotili bolj profesionalno, bi bilo treba predvideti naslednja stroške:

- najem strokovne snemalne ekipe npr: Produkcija Znajdi se <http://www.produkcija.znajdise.net> (cenik: 450 eur do 1000 eur za posnetke podobne minutaže),
- vodiči – igralci (plačilo po dogovoru (cca. 50 eur na snemalno uro),
- izdelava spletne strani (cca 100 eur izdelava in vzpostavitev + cca 30 eur mesečno za ohranjanje in vodenje),
- izdelava in priprava scenarijev za video vodiča in opis posameznih točk ogleda (opis vseh točk do 5000 besed) (Turistična agencija – 100 eur do 300 eur),
- prevodi opisov v tri tuje jezike 3 x 5000 besed (250 besed = 23 eur) – 3 x 460 eur = 1380 eur,
- nepredvideni stroški – 200 eur.

Skupni predvideni stroški za postavitve profesionalno izdelanega video vodiča in spletne strani bi tako bili okoli 3280 eur (upoštevali smo enoletno vodenje spletne strani in poprečne cene omenjenih ponudb).

Naš amaterski video vodič Prešerno po Ljubljani in temu pripadajoča spletna stran sta je nastala brezplačno, kar je tudi cilj in vizija naše šole OŠ Miška Kranjca, ki nam je omogočila nakup dokaj profesionalne kamere za snemanje video vodiča in prevoz iz šole do mesta ob vsakem obisku (raziskovanje terena in snemanje), zato se iskreno zahvaljujemo vodstvu šole, ki nas pri naših turističnih projektih in podvigih podpira in spodbuja.

9 ZAKLJUČEK

Ob koncu na hitro povzemimo bistvo našega letošnjega turističnega produkta, ki je omogočiti vsem: mladim, starim, domačinom in tujcem, bogatim in revnim, da brezplačno, hitro in učinkovito ter na sodoben (informacijsko-tehnološki) način spoznajo jedro našega glavnega mesta Ljubljane ter spoznajo najpomembnejša dejstva in zanimivosti o pesniku Francetu Prešernu, ki je eden izmed največjih umetnikov na področju lirike v Evropskem in svetovnem merilu. Za video vodič Prešerno po Ljubljani smo se torej odločili iz teh dveh razlogov. Sam naslov produkta Prešerno po Ljubljani pa uporabnika nagovarja k sproščenosti, veselju in zadovoljstvu med pohajkovanjem po ljubljanskih ulicah, trgih in mostovih, saj povezuje priimek pesnika in starinsko besedo PREŠEREN, ki pomeni vesel. Da je bil pesnik Prešeren tudi velik dobrosrčnež in zabavljač, pa skozi popotovanje izvejo uporabniki vodiča v video napovedih in podrobnejšem opisu na prvi točki ogleda. V video vodiču se pred, med ali po napovedih ob nas – turističnih vodičih večkrat pojavi duh Franceta Prešerna, ki uporabniku omogoči še bolj doživeto in posebno izkušnjo Ljubljane. Ker bodo vsebine video vodiča javno dostopne na svetovnem video spletišču Youtube, upamo, da bo video vodič s strani uporabnikov dobro sprejet in da bomo na tak način v Ljubljano privabili čim več turistov, domačinov in tujcev.

VIRI IN LITERATURA

1. Drašler, Cerar I.: Pravljične poti Slovenije, Družinski izletniški vodnik. Sidharta, Ljubljana 2004
2. Jamnik, T., Ilich, I.: Gori doli po Ljubljani. Vodnik za otroke, DZS, Ljubljana, 2008
3. Jeraj, M., Melik, J.: Ljubljana. Vodnik po mestu in njegovi zgodovini, Modrijan, Ljubljana, 2011
4. Ivanšek, D.: spoznavanje domače pokrajine, Vaje za delo na terenu. Rokus, Ljubljana, 1999
5. Kuhar, Š., Potoka, R.: Gremo v mesto Ljubljana. Arhitekturni sprehodi in ogledi. Ustanova fundacija Piranesi, Piran, 2008
6. Šenica V.: Skrivnosti zmajevega mesta. Mladinska knjiga, Ljubljana, 1999
7. Žvanut, M. in Schmidt M.: Ljubljana, Ilustrirana zgodovina. Viharnik. d.o.o, Ljubljana, 2008
8. <https://www.visitljubljana.com/sl/obiskovalci/ogledi-in-izleti/> (4. 1. 2017)
9. <http://na-poti.si/ljubljana/> (9. 1. 2017)
10. <http://mesta.slo-link.si/Turisticni%20vodic-ljubljana.pdf> (28. 11. 2016)
11. <https://www.visitljubljana.com/sl/obiskovalci/aktivnosti/znamenitosti/>(10. 1. 2017)
12. <http://www.ljubljana.si/si/ljubljana/znamenitosti/>(20. 1. 2017)
13. <http://www.zurnal24.si/turizem-ljubljana-znamenitosti-clanek-255426> (23. 1. 2017)
14. <https://sl.wikipedia.org/wiki/Ljubljana> (23. 1. 2017)

PRILOGE:

- OKVIRNA VSEBINA PREDSTAVITVE TURISTIČNEGA PRODUKTA
- PRINTSCREEN SPLETNE STRANI www.videovodic-ljubljana.si